

یکی از دغدغه‌های فرهنگی همیشگی رهبر انقلاب این بوده که نسل جوان و فعالان فکری جامعه کنونی ایران، ارتباط مستحکم با آثار به‌جا مانده از علامه مطهری برقرار کنند. بنابراین با پاسخ به این سؤال که «آیا گفتارها و نوشتارهای علامه شهید، ارزش مطالعه جدی و هدایت‌شده را دارد یا خیر؟» باید به‌صورت قطعی جواب داد که نه‌تنها ارزش و مطلوبیت دارد، بلکه ضرورت و فوریت دارد. مقام معظم رهبری بارها و بارها بر ضرورت غور و تعمق و تأمل در آثار ایشان تصریح و این مسئله را مطالبه کرده‌اند: «شایسته است بر روی مبانی فکری و خط فلسفی ایشان، کار زیادی بشود.»

«روی کتاب‌ها و افکارشان هرچه می‌توانید کار کنید. […] باز هم به نظر می‌آید که خیلی کار می‌شود کرد.» «بروند کتاب‌های او را بخوانند، آثار او را طبقه‌بندی کنند و در میدان فکر و اندیشه، همچون یک مشعل از آن استفاده نمایند.» «گر بنده می‌خواستم برنامه حوزه علمیه‌قم را بنویسم، بلاشک یکی از مواد برنامه را این می‌گذاشتم که کتاب‌های آقای مطهری خوانده شود، خلاصه‌نویسی شود و امتحان داده شود.» «حقیقتاً محصول بسیار عظیم و با ارزشی از شهید مطهری در اختیار ماست و باید آثار این استاد گران‌قدر را، که با فکر والایی خود به جامعه فکری ما اهدا کرده است، بدرستی دریافت کرد و آن را اموخت. من احساس می‌کنم هنوز در جامعه ما جوانان، روشن‌فکران، نویسندگان، دانشگاهیان و روحانیونی هستند که آثار فکری شهید مطهری را به‌طور کامل نخوانده و یا مورد تأمل قرار نداده‌اند. پس اقدام اول این است که با آثار این فیلسوف بزرگ را مورد تأمل و استفاده قرار دهیم.»

ارزش آثار و تفکر علامه شهید آن چنان والااست که می‌باید متعلق «کار زیاده» قرار بگیرند و در جهان تفکر و معرفت به‌مثابه «مشعل» به آن‌ها تکیسته شود و حتی جزء «دروس رسمی حوزه‌های علمیه» گنجانده شوند. این حجم مترکم از تأکیدات غلیظ و بی‌مثال، نشان‌دهنده ارزش و اعتبار آثار علامه مطهری است که در کلام ایشان انعکاس یافته است.

۱. آثار استاد مطهری و تحولات زمانه
در همین راستا، یک پرسش شایع مطرح می‌شود و آن این است که آیا با توجه به اینکه علامه مطهری در مواجهه با اقتضات و ضرورت‌های جامعه آن زمان، دست به نظریه‌پردازی و تولید فکر زده است، می‌توان امروز و اکنون نیز از آثار ایشان بهره برد یا اینکه این آثار، رنگ کهنگی پذیرفته و در گذشته متوقف شده و به حال نمی‌آیند؟ در پاسخ باید گفت بسیاری از مسائلی که علامه مطهری درصدد حل آن‌ها برآمد، تنها

کنکور سراسری سال ۱۴۰۴ در اردیبهشت‌ماه و تیرماه ۱۴۰۴ بر گزگار می‌شود. آزمون‌های سراسری به‌منظور پذیرش دانشجو در رشته‌های با آزمون دوره‌های روزانه، نوبت دوم، نیمه‌محضوری، مجازی، پردیس خودگردان دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی دولتی و غیردولتی صورت می‌گیرد. کنکور سراسری هر ساله حدود یک میلیون نفر و چند میلیون خانواده را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد و با قدمتی ۵۰ ساله یکی از مهم‌ترین رویدادهای کنسوری است که آن دوران دبیرستان تا خدمت سربازی داوطلبان متأثر از آن هستند. تغییرات شرایط اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی همگی خود را در کنکور نشان می‌دهند و فضای علمی دانشگاه‌ها نیز از آن تأثیر می‌گیرند. دانش آموزان پس از ورود به دوره دبیرستان یا متوسطه به دلیل تأثیر ک نمرات این دوره

در پذیرش دانشگاه‌ها دارد سعی می‌کنند شرایط درسی خود بهبود ببخشند و کتب و دروس و فصول حذقی اعلام شده را با دقت پیگیری کنند تا بتوانند بهترین نتیجه را بگیرند و در رشته دلخواه خود پذیرفته شوند.

در سال ۱۳۹۲ قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور از سوی مجلس شورای اسلامی مصوب شد و بر اساس این مصوب تصمیم گرفته شد که شورای سنجش و پذیرش دانشجو ایجاد شود و تمامی هماهنگی‌ها در مورد مقررات، روش پذیرش و نحوه تأثیر هر یک از عوامل سابقه تحصیلی، آزمون عمومی و آزمون اختصاصی در سنجش دانشجو و… توسط این شورا انجام شود.

بر اساس این قانون، مقرر شده بود که اقدامات اجرایی همچون دفعات برگزاری آزمون، تأثیر قطعی و سهم سوابق تحصیلی، معدل و دیگر موارد اجرایی در شورای سنجش و پذیرش دانشجو تعیین تکلیف شود اما بنابر دلایلی مهم این موضوع به یک کشمکش میان مجلس و شورای عالی انقلاب فرهنگی بدل شد و از سال ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۲ بالغ بر چندین بار قوانین کنکوری دستخوش تغییر شد!

در سال ۱۴۰۰ مصوبه‌ای با عنوان «سیاست‌ها و ضوابط ساماندهی سنجش و پذیرش متقاضیان ورود به آموزش عالی (پس از پایان متوسطه)» به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسید که عملاً تغییرات عمده‌ای را در روند پذیرش دانشجو ایجاد کرد.

در حالی که داوطلبان سال ۱۴۰۰ خود را آماده کرده بودند که نمره کنکور بالاتری کسب کنند و با جمع سهم ۳۰ درصدی سوابق تحصیلی در دانشگاه‌ها پذیرفته شوند با تغییرات گسترده‌ای روبه‌رو شدند که افزایش سهم نمره کل سابقه تحصیلی را هدف قرار داده بود. در مصوبه ذکر شد برای پذیرش در سال کنکور ۱۴۰۱ بیش‌ترین درصدی و برای پذیرش از سال تحصیلی ۱۴۰۲

ناظر بر الزامات و چارچوب‌های جامعه آن زمان نبودند، بلکه امروز نیز همان مسئله‌ها و پرسش‌ها و شبهه‌ها در ساحت فکری جامعه فعال و وطن‌انداز هستند و این‌گونه نیست که

توان کلیت و تمامیت تفکر علامه مطهری را به تاریخیت منصف کرد.

مقام معظم رهبری در سخنان مختلف خود، بر این ایده پای فشرده‌اند که نسل و جامعه‌ی امروز نیز همچون گذشته، به‌شدت نیازمند تفکرات و نظرات علامه مطهری است و فرآورده‌های فکری و علمی ایشان به مقولات تاریخی و منقشی‌شده تبدیل نشده‌اند:

«هنوز جامعه ما به اندیشه‌های شهید مطهری محتاج است. […] هنوز جامعه و نسل جوان و جامعه فرهنگی و علمی ما به داشتن همان مطالبی که آن بزرگوار از زبان و قلمش فیضان کرد و در اختیار امت اسلام گذاشت، محتاج‌اند. […] مبایدا وسوسه خناسان و زمزمه دشمنان(که با فکر شهید مطهری مخالف بودند و به همین جهت هم او را از دست ما گرفتند) موجب شود که کتاب‌های آن بزرگوار از رواج بیفتد که البته نخواهد افتاد.»

«کتاب‌های شهید مطهری، قابل مردن و تمام شدن نیست. مبدا کسی خیال کند که ما بعد از انقلاب تا حالا، که مرتب کتاب‌های شهید مطهری را طبع و نشر می‌کنیم، تکراری است، نه، در سخن حق و در کلام حکمت، تکرار نیست. هنوز جامعه و نسل جوان و جامعه فرهنگی و علمی ما به دانستن همان مطالبی که آن بزرگوار از زبان و قلمش فیضان کرد و در اختیار امت اسلام گذاشت، محتاج‌اند.»

۲. فایده و ضرورت پرداختن به آثار استاد مطهری

پس از این، پرسش دیگری مطرح می‌شود و آن این است که «مطالعه و تأمل در آثار علامه مطهری، چه ضرورت و فایده‌ای دارد؟» این پرسش نیز پرسش مهمی است. مطالعه آثار چنین علامه، می‌تواند رده‌های متعددی را از نسل و جامعه امروز ما بگشاید. یکی اینکه چون تداوم یافتن نظام اسلامی وابسته به تداوم یافتن هویت ایدئولوژیک نظام اسلامی در ذهنیت جمعی است و همچنین از آنجا که هویت ایدئولوژیک نظام اسلامی مبتنی بر تفکر علامه مطهری است، بنابراین بقای خط فکری علامه شهید در جامعه، به معنی پیوستگی و تداوم یافتن حیثیت ماهوی نظام اسلامی است؛ آن‌چنان‌که مقام معظم رهبری اظهار داشته‌اند: «آثار استاد شهید مطهری، مبنای فکری نظام جمهوری اسلامی ایران است. دیگران به مقدمات این انقلاب خیلی کمک کردند، ولی افکار آن‌ها در ساخت نظام جمهوری اسلامی ایران، نقش آن‌چنانی نداشته است. […] اگر ما بخواهیم این نظام در ذهن مردم عمق پیدا کند و حرکات انقلابی این مردم همچنان ادامه

و بعد از آن، سهم نمره کل سابقه تحصیلی به ۶۰ درصد با تأثیر قطعی افزایش یافت. این مسئله در همان زمان اعتراض بسیاری از داوطلبان را به‌همراه داشت اما نکته دیگری که برای سال بعد از آن اعلام شد منجر به اعتراضات بیشتری شد. در مصوبه تکمیل و اصلاح موادی از سیاست‌ها و ضوابط ساماندهی سنجش و پذیرش متقاضیان ورود به آموزش عالی (پس از پایان متوسطه) که تنها چند ماه بعد از مصوبه اول به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسید آمده بود که تغییرات مربوط دروس امتحان نهائی تا قبل از شروع سال تحصیلی مربوطه (پایان شهریور)، اطلاع‌رسانی شود!این در حالی بود که در مصوبه قبلی بازه زمانی حداقل ۲ سال برای اطلاع‌رسانی عمومی در نظر گرفته شده بود. همچنین تغییر مهم دیگری که دو مصوبه

دانشگاه Daneshgah@Kayhan.ir

«هرچه از شهادت آن عزیز می‌گذرد، آثار و برکات معنوی فکری او ابعاد تازه‌تری را از خود نشان می‌دهد. […] لازم است جوانان، مخصوصاً آن‌هایی که با معرفت و دانش سروکار دارند(مثل روحانیون، معلمین، دانشجویان و نویسندگان) با آثار شهید مطهری ارتباط نزدیک برقرار کنند و کتاب‌های آن بزرگوار را بخوانند. این کتاب‌ها حقیقتاً بینش وسیعی و در موارد بسیار، بینش نوینی به خواننده خود می‌بخشد».

۳. چگونگی پرداختن به آثار استاد مطهری

تاکنون به سه پرسش اساسی درباره

تحلیل رهبر انقلاب از میراث معرفتی شهید مطهری

مطهری خوانی چرا و چگونه؟

مطالعه‌ی آثار علامه مطهری از منظر رهبر انقلاب پاسخ داده‌ایم که مربوط به «ارزش و اهمیت آثار علامه»، «عدم تاریخیت آثار علامه» و «ضرورت پرداختن به آثار علامه» بودند. پس از این‌ها، پرسش دیگری نیز باید مورد تأمل قرار بگیرد با اینضمون که «چگونه باید به آثار علامه مطهری پرداخت؟» به عبارت دیگر، مقصود از پرداختن به آثار ایشان چیست؟ چه نوع و صورتی از فعالیت علمی باید در زمینه

مصوبه سال ۱۴۰۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی و اصلاحیه سال ۱۴۰۱ مصوبه تصمیم بر آن شد که کنکور دوبار در سال برگزار شود و نمره آن نیز برای دو سال معتبر باشد. از کنکور ۱۴۰۲ این موضوع اجرایی و یک نوبت در زمستان ۱۴۰۱ و یک نوبت در تابستان ۱۴۰۲ کنکور برگزار شد. پس از آن در سال ۱۴۰۳ مقرر شد که دو نوبت در اردیبهشت‌ماه و تیرماه برگزار شود که آن نیز اجرا شد، در سال ۱۴۰۴ نیز مقرر شد که دوبار کنکور برگزار شود که بر اساس این مصوبه ثبات‌نام انجام شده و قرار است نوبت اول در اردیبهشت‌ماه و نوبت دوم در تیرماه برگزار شود اما همین موضوع نیز دوباره دستخوش تغییر شد و در روزهای پایانی سال ۱۴۰۳ اعلام شد که از سال ۱۴۰۴ دوباره برگزاری کنکور به روال یکبار در سال باز می‌گردد!

وی با اشاره به تعدد نهادهای مؤثر در مقررهنویسی حوزه آموزش عالی یادآور شد: شاید ما جزء معدود کشورهایی باشیم که نهادهایی متعددی در حوزه سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری

«کنکور سراسری» همراه با قوانین ناپایدار و مقررات متغیر!

ضمن اینکه تغییراتی برای دروس پایه یازدهم در کنکور ۱۴۰۵ اخذ شد و همچنین تصمیم گرفته شد که نمرات هر سال تنها برای همان سال معتبر باشند و به‌دلیل مشکلات فراوانی که دو سال اعتبار نمره برای انتخاب رشته داوطلبان ایجاد کرده بود، این تصمیم نیز ملغی اعلام شد. همه این تغییرات در حالی اتفاق افتاده است که داوطلب نمی‌دانند هر لحظه با چه تصمیمی و از سوی چه نهادی مواجه می‌شود!

رئیس سازمان سنجش آموزش کشور در این‌باره گفت: قوانین و مقررات باید قابلیت پیش‌بینی و برنامه‌ریزی باشند به این معنی که متقاضیان ورود به آموزش عالی از زمان ورود به مقطع متوسطه باید بدانند در چه چارچوبی آزمون دهند. به‌عنوان مثال تأثیر سوابق تحصیلی به چه صورت است، تأثیر آزمون اختصاصی به چه صورت است، ما باید به متقاضیان فرصت برنامه‌ریزی بدهیم. وقتی می‌گوییم کنکور سراسری یک آزمون خطر و سرنوشت‌ساز است پس این آزمون

رجوع به آثار علامه، بی‌نیاز قلمداد نکند، بلکه افزون بر این، نتیجه‌ای که جناب علامه به آن دست یافته را «مبنا» و «قطعه شروع» بینگارَد و در امتداد آن، دست به نظریه‌پردازی دینی و تولید تفکر اسلامی بزند. در واقع علامه شهید، بخش‌هایی از این مسیر را پیموده و یافته‌هایی ارزشمند از خود به‌جا نهاده است. منطقی و معقول این است که راه را ادامه دهیم، نه اینکه مسیر پیموده‌شده را نادیده بگیریم: «علما و فضلا و جوان‌ها(به‌خصوص طلاب جوان) ما باید یک دوره کتاب‌های شهید مطهری را خوانده باشند که اگر می‌خواهند کاری بکنند، من بنی فوق بناء السفلی ۱۱ باشد؛ یعنی براساس آن فکر و روی شانه‌های شهید مطهری ب روند.» «چون ما باید یک دوره کتاب‌های شهید متوعی در نوشته‌ها و گفتارهای شهید مطهری مشاهده می‌شود) به‌عنوان نقطه شروع به راهگشا و چراغ راهنمای نگارنده در این مقاله بوده است. به‌طور کلی، ایشان درباره‌ی نحوه پرداختن به آثار علامه و چگونگی بهره‌برداری پژوهشی از آن‌ها دو نظر ابراز کرده‌اند. یک نظر این است که محقق مسلمان برای پژوهش در حوزه علوم اسلامی و انسانی، می‌باید خود را از

تفکر تولیدشده از سوی شهید مطهری درباره هر یک از موضوعات علوم اسلامی و انسانی، استخراج و تبیین شود. این کار علمی را می‌توان به مراحل منطقی، تفکیک کرد:

اول – استخراج و اکتشاف نظریه درباره یک موضوع

دوم – ساختاربندی و تولید چارچوب برای نظریه سوم – تشریح و توضیح ابهامات و مجملات نظریه چهارم – تکمیل نواقض نظریه

مقام معظم رهبری چنین اظهار داشته‌اند: «باید روی افکار شهید مطهری، کار فکری بشود؛ یعنی جمعی اهل تحقیق و علاقه‌مند به کار علمی بنشینند و نظرات و تفکرات شهید

مطهری را در ابواب مختلف استخراج کنند، مثلاً از مجموع آثار ایشان، نظر آن شهید را در باب وجود، در باب انسان، در باب اختیار، در باب عدالت، در باب تاریخ، در باب قضا و قدر، در باب عرفان و درباره‌ی موضوعات مطرح و متناوعی که ایشان در مباحث‌شان شمرح کرده‌اند، استخراج کنند. […] این راه گسترش و پیشرفت و شکوفایی فکری جامعه برمبنای

رئیس سازمان سنجش یادآور شد: واقعیت این است که من خود را جای یک متقاضی و خलोاده‌ام می‌گذارم که ناگهان در بهمن‌ماه مصوبه سیاست‌ها و ضوابط سنجش و پذیرش دانشجو یک‌بار تغییر داده شد و پس از آن در فروردین‌ماه هم یک‌بار دیگر این مصوبه تغییر داده شد. باید به داوطلبان حق بدهیم که از این روند ناراضی باشند. خود آزمون سراسری اضطراب و استرس خاص خود را دارد و از سوی دیگر این تغییرات مداوم نگرانی فرد را بیشتر می‌کند. آیا فرد با این وضعیت روانی می‌تواند آزمون خوبی بدهد.

وی تأکید کرد: پیشنهاد دیگر سازمان سنجش آموزش کشور این است که حداقل قوانین و مقررات کنکور و آزمون‌ها در مدت زمان سه سال قابلیت پیش‌بینی‌پذیری برخوردار باشد و اول تأکید کرد: پیشنهاد دیگر سازمان سنجش آموزش کشور این است که حداقل قوانین و مقررات کنکور و آزمون‌ها در مدت زمان سه سال قابلیت پیش‌بینی‌پذیری برخوردار باشد و وی با اشاره به تعدد نهادهای مؤثر در مقررهنویسی حوزه آموزش عالی یادآور شد: شاید ما جزء معدود کشورهایی باشیم که نهادهایی متعددی در حوزه سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری

این مدت به یک سال کاهش پیدا نکند. می‌توانیم دو دسته قوانین داشته باشیم یک دسته قوانین ثابت که تأثیر گذار هستند که برای آنها بازه زمانی حداقل سه ساله در نظر بگیریم. یک دسته دیگر هم رویه‌ها و روش‌ها هستند که می‌توان برای آنها نیز بازه زمانی یک ساله در نظر گرفته شود که در موقع خود به متقاضی اطلاع‌رسانی شود. نامبرده گفت: مسئله اصلی این است که متقاضیان ورود به آموزش عالی حق دارند مطالبه‌گر باشند و ما باید بپذیریم که در مقابل آنها تکلیف داریم و باید به آنها پاسخگو باشیم. اکنون چالش اصلی این است که در مقررهنویسی حوزه کنکور متقاضیان و خانواده‌های آنها فراموش شده‌اند و باید به آنها حق بدهیم که گله‌مند و معترض باشند. خدمت نهائی کنکور برای متقاضیان ارائه می‌شود و باید با رفع این چالش به سمت توجیه طیف‌های قابل‌توجهی از افراد کنیم. وی اظهار کرد: اینن چالش در زمینه اطلاع‌رسانی هم وجود دارد. متقاضی وقتی با اظهارنظرهای متعدد از حوزه‌های متعدد مواجه می‌شود دچار سردرگمی می‌شود. ما در سازمان سنجش اجرایی می‌رسد، سازمان سنجش موضوع رسیدیم یک نفر آن را به صورت خبر رسمی اعلام می‌کند تا داوطلب سردرگم نشود. اما متأسفانه در برخی از مواقع هنوز مصوبه نهائی و ابلاغ نشده افرادی از سازه خبرها را آن را منتشر می‌کنند که موجب تشویش آذهان متقاضیان می‌شود. امیدوارم در این حوزه به یک ثبات نهائی برسیم، به نقل از خبرگزاری مهر، کنکور سراسری در کشور ما به تنهایی یک چالش برای داوطلبان و خانواده‌هایشان محسوب می‌شود و افراد مؤثر در حوزه سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری این چالش را با تغییرات مداوم مقررات به چالش بزرگ‌تری بدل کرده‌اند این در حالی است که باید تغییرات را متوقف کرده و به اموری از جمله کیفیت بخشی و هوشمندسازی امور سنجش و پذیرش دانشگاه‌ها بیشتر بپردازند.

صفحه ۷

پنجشنبه ۱۱ اردیبهشت ۱۴۰۴

۳ ذی‌القعده ۱۴۴۶ – شماره ۲۳۸۴۶

آثار شهید مطهری است که امیدواریم این کار انجام بگیرد.»

«یک توصیه به صاحب‌نظران و متفکران و نویسندگان دارم و آن این است که بیایند و کاری روی مجموع آثار آقای مطهری بکنند. همان‌طور که در کشورهای غربی معمول است که وقتی فیلسوفی، محقق و شخص بزرگی در میان آن‌ها هست، راجع به نظریات او می‌نشینند تفسیر و تحلیل و بحث می‌کنند، این کار در مورد استاد مطهری انجام بشود. […] صاحب‌نظرانی بنشینند و صرف وقت کنند و مجموع نظریات ایشان را در ابعاد مختلف مباحث فلسفی و اجتماعی و غیره، استخراج کنند و به‌صورت کتابی دربیارند و ارائه بدهند.»

۴. اقتدار استاد مطهری به‌مثابه مر حله نه مقصد

با وجود این تأکیدهای مکرر و غلیظ درباره ضرورت پرداختن به افکار و آثار علامه مطهری، نباید تصور کرد که می‌توان برای همیشه به ایشان اکتفا کرد و در یافته‌ها و فرآورده‌های فکری ایشان، متوقف و ساکن ماند. خاصیت علم این است که در هیچ نقطه‌ای متوقف نمی‌شود و همواره در حال پیشرفت و گسترش است. جناب علامه را نمی‌توان نقطه‌ی پایان و نهایت علم قلمداد کرد و از حرکت باز ایستاد. همه‌ی گفته‌ها و نکته‌های پیش از این، دلالت بر ارزش و اعتبار والای میراث فکری و علمی علامه‌ی شهید دارد، نه متوقف ماندن در ایشان. زمانه همواره آبیستن پرسش‌ها و مسئله‌های نو و پیچیده‌تری است که در گذشته، موضوعیت نداشت‌اند و ما باید امروز و اکنون، پاسخ‌ها و راه‌حل‌های متقنی برای آن‌ها بیابیم. نمی‌توان در زیر سایه گذشتگان نشست و همه‌ی مسائل و چالش‌های نظری را به آن‌ها رجاع داد و از آن‌ها پاسخ طلبید. منطقی این است که بر شانه‌های گذشتگان بنشینیم و مرزهای علم را به تصرف خود درآوریم:

«ما نمی‌توانیم در شهید مطهری متوقف بشویم. […] نیازهای فکری روبه‌رور و نوبه‌نو می‌شود و جریان ورود به چالش با افکار وارداتی از وظایف مهمی است که باید ادامه پیدا کند و ما در دهه‌های آینده به مطهری‌ها نیاز مبرم داریم.»

«در آقای مطهری متوقف نشوید. این نهایت

کار نیست، مرحله‌ای از کار است.» تفکر علامه مطهری که «چارچوب» است که می‌توان همچون یک «بنیان» به آن تکیه کرد و پیش رفت و شخص مطهری یک «لگو» است که می‌باید امروز و فردا، «تکثیر» شود تا انقلاب از عهده حل مسائل و دشواری‌های نظری و ایدئولوژیک خود برآید و دچار انسداد و رکود نشود. بنابراین ما هم به «مطهری گذشته» نیازمندیم و هم به «مطهری‌های آینده».

زنک خطری که باید شنیده شود

رابطه مستقیم

بین «سطح تحصیلات» و «بیکاری»!

مرکز آمار ایران در جدیدترین گزارش خود، داده‌های نگران‌کننده‌ای را در مورد وضعیت بیکاری در کشورمان مورد اشاره قرار داده است. براساس گزارش مرکز آمار، در ایران حدودا ۲ میلیون بیکار وجود دارد که ۴۰ درصد از آن‌ها با جمعیتی تقریبی ۸۰۰ هزار نفر را فارغ‌التحصیلان دانشگاهی تشکیل می‌دهند. این مرکز همچنین به این مسئله اشاره کرده که ۴۰ میلیون ایرانی بالای ۱۵ سال(با فرض جمعیت ۸۶ میلیونی ایران)، جمعیت غیرفعال بازار کار کشورمان را تشکیل می‌دهند.

مرکز آمار خاطرنشان کرده که تنها ۱۷ درصد از جمعیت کشور به صورت مرتب و روزانه تا هشت ساعت فعالیت کاری دارند. تنها اندکی پس از انتشار داده‌های مذکور در گزارش مرکز آمار ایران، شاهد انعکاس آن‌ها در رسانه‌های مختلف و طرح تحلیل‌های مختلف درباره آن بوده ایم. در این راستا، توجه به ۲ نکته در مورد آمارهای مذکور از اهمیت زیادی برخوردار است.

اول اینکه سهم بالای بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی از جمعیت کلی بیکاران در ایران، حقیقتا نگران‌کننده است. سالانه هزاران میلیارد تومان در حوزه آموزش و به‌طور خاص آموزش عالی ایران هزینه می‌شود تا نیاز کشور به نیروی متخصص و آموزش دیده رفع شود. با این حال، اینکه شاهدیم یکی از برنودادهای این هزینه‌کردها خود را در قالب سهم ۴۰ درصدی فارغ‌التحصیلان دانشگاهی از کل جمعیت بیکار کشور نشان می‌دهد، موضوع مناسبی نیست. در حقیقت، این بدان معناست که بخش قابل ملاحظه‌ای از بودجه و منابع کشور، به هدفی که برای آن طراحی و تخصیص داده شده، نمی‌رسد. در عین حال، این مسئله که این گزاره در اذهان افراد جا بیفتد که گذراندن تحصیلات دانشگاهی نمی‌تواند مقدمه‌ای برای کسب موقعیت شغلی مناسب و ایجاد یک زندگی بهتر برای آن‌ها باشد نیز به هیچ عنوان در راستای ایجاد منافع کلان کشورمان نیست، بگذریم که وجود شمار قابل توجهی فارغ‌التحصیل دانشگاهی بیکار، خود در ابعاد سیاسی، اجتماعی و امنیتی نیز برای ایران هزینه‌زا است.

به نقل از الف؛ نکته دوم اینکه در گزارش مرکز آمار ایران این مسئله مورد اشاره قرار گرفته که تنها ۱۷ درصد از جمعیت و نیروی کار در کشورمان، روزانه تا هشت ساعت که ساعت استاندارد کاری است، فعالیت دارند. این در حالی است که ۴۰ میلیون ایرانی بالای ۱۵ سال که در سن فعالیت اقتصادی قرار دارند، عملا در زمره جمعیت غیرفعال کشورمان قرار گرفته‌اند. انتشار این آمار نیز در نوع خود این موضوع را مورد اشاره قرار می‌دهد که فرهنگ کار آن‌طور که باید و شاید بر طبق آموزه‌های دینی و البته عرفی فرهنگ ایران، مورد توجه طیف‌های قابل‌توجهی از افراد نیست.

در این میان، برخی این نقد را مطرح می‌کنند که شرایط اقتصادی نه چندان مطلوب ایران در طی سال‌های اخیر، خود بسترهای مساعدی را برای بدتر شدن آمارهای مرتبط با وضعیت بیکاری در ایران فراهم کرده است. این موضوع را نمی‌توان انکار کرد با این حال، اینکه صرفا از منظر حکمرانی به ماجرا بنگریم و نقش مؤلفه‌های انسانی و فردیت انسان‌ها در رابطه با مسئله کار را مورد بی‌توجهی قرار دهیم، چندان منطقی نیست.

